

Порфирій Данилович Демуцький (1860–1927)

Персональна бібліографічна пам'ятка до 155-річчя від дня
народження

Порфирій Данилович Демуцький – фольклорист, диригент, композитор і педагог – належав до талановитої генерації митців, творчість яких ознаменувала кінець XIX – початок XX ст.

П. Д. Демуцький народився 22 березня 1860 року в дворянській сім'ї у с. Янишівка, тепер с. Іванівка Ставищенського р-ну Київської області. Музичну освіту здобував у Київській духовній семінарії. Юнаком співав у хорі Миколи Лисенка – видатного українського композитора, з яким мав тісні творчі і дружні зв'язки протягом усього життя.

Після закінчення медичного факультету Київського університету (1889) Порфирій Демуцький разом з дружиною приїхав в Охматів на Черкащину. В своєму будинку він створив невеличку лікарню й аптеку, впроваджуючи у практику найновіші методи лікування. Бідних односельчан П. Демуцький лікував безкоштовно, часто й за ліки не брав грошей. Налагодив тісні стосунки з людьми, які займалися народною медициною. Вони поставляли йому лікарські трави.

Спілкуючись із людьми, почав записувати пісні, які вони знали. Як щось було варте уваги, занотовував, збирав цікавий фольклорний матеріал – думи, історичні, побутові пісні. Це стало справою його життя. Згодом Порфирій Данилович організував селянський народний хор, у якому співало більше 200 селян з Охматова та навколишніх сіл. Хор користувався великою популярністю не тільки на Черкащині, а й в усій Україні. Тут звучали історичні, чумацькі, вуличні, жартівливі, лірницькі пісні. Загалом, Охматівський народний хор відіграв надзвичайно важливу роль як у музичному, так і національному житті українців. Ним захоплювалися й простий люд, й інтелігенція.

Порфирій Демуцький взяв пісню з народу і повернув її знову в народ обробленою через своїх хористів, котрі були всі виключно з селянства. Всього ж композитором записано понад 700 народних пісень.

Все своє життя Порфирій Данилович активно пропагував українську народну пісню. Він став автором вокальних творів «Дума про Федора Безридного», «Ой з-за гори, ой з-за лиману». У 1903 р. побачила світ його збірка «Ліра та її мотиви», куди митець відібрав найкращі зразки лірницького матеріалу.

У 1905 р. з'явилася збірка під назвою «Народні українські пісні. В Київщині. Записав голос і слова П. Демуцький. Частина перша», яка містила 125 пісень. А через два роки вийшла й друга частина цієї збірки. Порфирій Демуцький став автором книги «Перший десяток українських народних пісень з репертуару охматівського хору», а згодом і другої такої книги. В 1918 П. Д. Демуцький переїхав до Києва. Тут він працював в етнографічній комісії Академії Наук України, був професором музично-драматичного інституту імені Миколи Лисенка. Співпрацював з багатьма професійними та самодіяльними хоровими колективами.

У 1926 р. вийшла збірка «Українські народні пісні. Примітиви» та збірка власних музичних творів П. Демуцького «Чотири масові пісні на тексти Т. Шевченка», до якої увійшли «Заповіт», «Чернець» та інші.

Помер 3 червня 1927 року у Києві.

1. Вакульчук О. А. Музично-фольклористична спадщина Порфирія Демуцького [Електронний ресурс] / О. А. Вакульчук // Рукописна та книжкова спадщина України. – 2000. – Вип. 6. – С. 28– 35. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/rks_2000_6_4.pdf. – Назва з екрану.

2. Гордійчук М. М. П. Д. Демуцький // Фольклор і фольклористика : зб. ст. / М. М. Гордійчук. - Київ, 1979. – С. 202–205.

82.3(4=УКР)

Г 68

3. Демуцький Порфир // Енциклопедія українознавства : Словникова частина : [в 11 т.] / Наук. т-во ім. Шевченка у Львові ; голов. ред. В. Кубійович. - Перевид. в Україні, репринт. відтворення вид. 1955-1984 р. - Львів, 1993. – Т. 2. – С. 495.

92.0(4УКР)

Е 64

4. Демуцькі – діячі української культури; батько й син // Митці України : енциклопед. довід. / за ред. А. В. Кудрицького. – Київ, 1992. – С. 207.

63.3(4УКР)

М 67

5. Квітка К. В. Порфирій Демуцький // Вибрані статті / К. В. Квітка. - Київ, 1986. – Ч. 2. – С. 78–129.

82.3(4=УКР)

К 32

6. Медведик Ю. Лірницький «Богогласник» Порфирія Демуцького (до 110-ліття виходу у світ збірника «Ліра та її мотиви») [Електронний ресурс] / Ю. Медведик // Мистецтвознавство України. - 2013. - Вип. 13. - С. 79-90. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Mysu_2013_13_14.pdf

7. Пиж'янова Н. Заснування охматівського сільського хору Порфирія Демуцького [Електронний ресурс] / Н. Пиж'янова // Народознавчі зошити. Серія мистецтвознавча. – 2014. – № 6. – С. 1581–1585. – Режим доступу: <http://nz.ethnology.lviv.ua/archiv/2014-6/50.pdf>. – Назва з екрану.

8. Сирота З. Порфир Демуцький – фольклорист, композитор, музичний діяч / З. Сирота // Рідна шк. – 2000. – № 1. – С. 59–62 ; № 2. – С. 63–64.

9. Шелепко М. П. Демуцький. Відоме та невідоме в творчій біографії митця в контексті української музичної культури [Електронний ресурс] / М. Шелепко. – Режим доступу : <http://glierinstitute.org/ukr/digests/046/5.pdf>. – Назва з екрану.

Порфирій Данилович Демуцький (1860-1927) [Електронний ресурс] : персон. бібліогр. пам'ятка до 155-річчя від дня народж. / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Бібліотека ; уклад. Л. Дейнека. - Луцьк, 2015. - (Творчі портрети українських композиторів ; вип. 8). - Бібліогр.: 9 назв.